

MOTIVAREA PERSONALULUI IMPLICAT ÎN PROCESUL DE APROVIZIONARE A INSTITUȚIILOR PUBLICE

Furdui Alexandru , Mamaliga Vasile

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Funcția de motivare în procesul de management a organizației este una destul de importantă, deoarece prevede stimularea factorului uman în îndeplinirea scopurilor și a obiectivelor instituției. În procesul de achiziții publice aceasta funcție este cu atât mai importantă deoarece există un șir de riscuri de a compromite procesul de achiziții și deoarece beneficiarii finali, direct sau indirect sunt cetățenii, care reprezintă un eșalon mult mai mare ca în cazul bunurilor economice.

Cuvinte Cheie: achiziție publică, motivare financiară și non financiară, necesități, autoritate contractantă.

Funcția de motivare în procesul de management a organizației poate fi asigurată prin două metode:

Motivarea materială care vizează recompense financiare sub formă de salarii și prime.

Motivarea nonmaterială, care poate fi asigurată prin asigurarea perfecționării și instruirii cadrelor, asigurării unui climat social benefic în cadrul organizației, posibilitatea creșterii în carieră.

Motivarea în procesul de achiziții publice prevede motivarea a trei componente participante în procesul de achiziție:

I. Motivarea autorității de monitorizare și control, adică a angajaților Agenției Achiziții Publice, care ar trebui stimulați în următoarele direcții:

1. Efectuarea perseverentă a activităților de monitorizare, aprobare și control a procedurilor de achiziție.
2. Perfecționarea și adaptarea permanentă cadrului legislativ, a actelor normative și a metodologiei de achiziții publice a schimbărilor ce au loc pe în sistemul public, pe piața de bunuri, servicii sau lucrări și în progresul tehnico-științific.
3. Pastrarea imparțialității și corectitudinea în monitorizarea procedurilor de achiziții.
4. Autoperfecționarea și calificarea profesională pentru a putea îndeplini mai bine sarcinile și obiectivele funcției.

Pîrghiile utilizate în motivarea angajaților Agenției Achiziții Publice sunt:

1. Motivarea financiară prin salariu și prime.
2. Posibilitatea creșterii în carieră.
3. Multiplele seminare de instruire care sunt efectuate cu participarea specialiștilor străini.
4. Responsabilitatea administrativă și penală care o presupune statul de funcționar public.

Chiar dacă există aceste pîrghii de motivare a angajaților, totuși există și un șir de probleme cu care se confruntă administrația agenției, printre acestea putem enumera:

1. Motivarea financiară insuficientă, în raportul volum de muncă/remunerare.
2. Numarul de cadre ce pot fi promovate pe scară ierarhică este limitat.
3. Responsabilitatea penală duce la crearea unei încărcături psihologice a angajaților.

Acești factori duc la faptul ca în cadrul Agenției există un flux mare de angajați, iar cei care nu se găsesc în „lista” promoțiilor de multe ori aleg să plece în sectorul privat, unde motivarea financiară este mult mai mare, mai mult ca atât, motivarea financiară insuficientă duce la apariția fenomenului corupției, ceea ce compromite din start procesul de achiziție corect. Pe de alta parte volumul mare de lucru, responsabilitatea sporită, în special cea penală duce la apariția unui sistem birocratic bolnav, care „poartă” autoritățile publice pe drumuri și care duce la tergiversarea și lungirii procedurii de achiziție.

II. Al doilea participant care trebuie motivat este gupul de lucru al autorității publice, membrii căreia trebuie stimulați să achiziționeze bunurile, serviciile și lucrările care ar soluționa cel mai bine necesitățile autorității publice.

Procesul de motivare a grupului de lucru are obiectivele de a:

1. Stimula grupul de lucru să planifice corect și rezonabil procedurile de achiziții.
2. Să efectueze procedurile cu cea mai mare eficiență din punct de vedere economic.
3. Să selecteze cele mai optime oferte economice.

4. Să asigure transparența procedurilor de achiziții.
5. Să asigure executarea corectă și eficientă a contractelor de achiziții publice.

Pîrghiile care sunt utilizate de către autoritățile publice pentru a motiva membrii grupul de lucru în a atinge scopurile puse în fața procesului de achiziții sunt:

1. Acordarea de sporuri salariale pentru participarea în activitățile grupului de lucru.
2. Acordarea posibilității de participarea în gestionarea fondului instituției.
3. Prime pentru activitatea și efectuarea procedurilor complexe.
4. Participarea în seminare de instruire și calificare profesională.
5. Responsabilitatea administrativă și penală.

Dificultățile și problemele care apar în procesul de motivare a personalului membru al grupului de lucru sunt:

1. Motivarea financiară este mică comparativ cu sectorul privat, ceea ce duce la apariția cazurilor de corupere.
2. Membrii grupului de lucru sunt angajați ai autorității publice, și deci sunt influențați de administrație.
3. Exista riscul din cauză complexității unor proceduri de concurs să se aleagă metodele de achiziții directe.
4. Posibilitatea de creștere profesională este considerabil redusă în instituțiile publice de rang inferior.

Toți acești factori negativi pot conduce la faptul ca de multe ori achizițiile se pot face sub influența administrației și cu agenții economici pe care aceștea îi selectează din start, iar factorul deliberativ, pentru care este creat grupul de lucru nu mai este eficient, membrii grupului de lucru de multe ori încearcă să atraga fonduri pentru secția și direcția pe care o gestionează, iar pregătirea insuficientă a angajaților duce la aceea ca nu sunt selectate cele mai optime soluții pentru necesitățile entității publice. Este compromis principiul de liberă concurență care conduce la compromiterea motivării următorului participant, și anume agentul economic.

III. Motivarea agenților economici este procesul prin care se încearcă atragerea agentului economic în participarea la concurs și oferirea ofertelor cele mai avantajoase, obiectivele acestei motivări sunt:

1. Stimularea agenților economici de a participa la concurs.
2. Stimularea agenților economici de a oferi ofertele cele mai avantajoase din punct de vedere economic.
3. Stimularea agenților economici de a avea un comportament corect și care se încadrează în cadrul legal.

Pîrghiile care pot fi folosite de către autorități pentru a motiva agenții economici sunt:

1. Asigurarea transparenței în efectuarea procedurilor.
2. Prezentarea dovezilor privind capacitatea de plată a autorității publice.
3. Responsabilitatea penală a agenților economici.
4. Întocmirea documentației de concurs cât mai corect și cu specificarea clară a condițiilor de participare, cu solicitarea soluțiilor tehnice rezonabile.
5. Asigurarea condițiilor contractuale rezonabile, și cu clauze realiste.

Probleme care perturbază procesul de motivare a operatorilor economici de a participa în procedurile de concurs sunt:

1. Pentru a câștiga procedura de concurs unii agenți economici apelează la cazurilor de corupție.
2. Operatorii economici prezintă date eronate în procedura de concurs, pentru a micșora valoarea ofertei.
3. Operatorii economici pot oferi alte bunuri, servicii sau lucrări decît cele vizate în contract.

Toate aceste laturi negative în relația operator economic și autoritate publică, duce la defalcarea banilor publici, la satisfacerea la un nivel calitativ mai mic sau insuficientă a necesităților autorității publice, sau chiar la compromiterea activității acesteea, poate genera conflicte de interese.

De aceea este important ca funcția de motivație în cadrul sistemului de achiziții publice să fie revizuită și să se efectueze modificări care ar permite sa se asigure o variație mai mică a elementelor participante în proces.

Bibliografie:

1. [Организация предпринимательской деятельности](#), Г.Л. Багиев, [А.Н. Асаул](#)
2. Legea nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007, privind achizițiile publice
3. Stiglitz (2000); Rosen (1999), for further explanation of the first two categories of government activities; the redistribution of income, and the production of goods and services.
4. Achizițiile publice: transparență sau opacitate? Raport de monitorizare, Fundația SOROS Moldova, 2009.